

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Zakoni in predpisi za orožništvo.

§ 91.

Če se pozove orožništvo, da pomaga pri izvrševanju dohodarstvenih postav, potem mora finančno stražno osobje odnosno v varstvo dohodarstvenih interesov od slučaja do slučaja poklicane občinske predstojnike ščititi v izvrševanju njihovih predpisanih uradnih opravil in gledati na to, da se odpravi vsak nered in vse protipostavne ovire od strani strank.

Pripominja se, da je dohodarstveno-nadzorne organe (finančno stražo) v njihovi lastnosti spoznati po predpisani uniformi in po orožju, in da so le-ti zavezani v izvenrednih slučajih, v katerih opravljajo svojo službo v civilni obleki, izkazati se s svojimi službenimi knjižicami in po okolnostih s posebnimi poverilnimi listinami (§ 27. službene inštrukcije).

§ 92.

Prav posebno mora orožništvo paziti na vse dogodke, ki ogrožajo javni mir in red in ki se tičejo delavcev, potem na vse dogovorjene sestanke delavcev v tovarnah, večjih obrtnih podjetjih in na delavskih prostorih javnih in zasebnih zgradb, če bi utegnili postati nevarni, poizvedovati o vzrokih morebitne nezadovoljnosti ter neredov, ki so se pripetili in o tem, kakor tudi o morebitnem ustavljenju dela v večjem obsegu ter odpustitvah delavcev, — brez odloga poročati službenemu oblastvu. Nastop orožnika napram delavcem mora biti tak, da jim vzbuja spoštovanje in zaupanje, in da delavec sprevidi potrebo in resno voljo državne oblasti za vzdrževanje reda in varnosti in da vidijo v tem nekako obrambo proti skušnjavam in morebitnim strahovanjem po agitatorjih in oporo v svrhu varovanja lastnih interesov.

§ 93.

Če dobi orožnik nalog izvrševati nadzorstvo povodom letnih sejmov, cerkvenih opravil (žegnanj) jav-

nih veselice itd., potem mora pred vsem kar najkrepkeje podpirati organe krajevne policije in šele potem nastopiti, če moči krajevne policije ne zadoščajo za to, da bi se zatrlo nastalo razgrajanje ali pa izgredi. — Posebno pa se mora orožnik pri javnih veselicah najskrbneje izogibati vsakemu preočitnemu pohajanju po veseličnem kraju ali prostoru in vsakemu malenkostnemu vmešavanju ali izzivajočemu obnašanju.

Pri ljudskih shodih ali pri drugih velikih navalih ljudi se mora ravnati po posebnih navodilih c. kr. službenega oblastva.

V vseh slučajih, kjer mora nastopiti radi izgredov, mora pred vsem odstraniti glavne povzročitelje, ostale pa z dobrohotnim prigovarjanjem in opominjevanjem pomiriti.

Pri rabukah mora orožnik hitro presoditi, če je v stanu sam, brez nevarnosti, da bi se pri tem kompromitiral (osmešil), naval zadržati in razporediti; če se smatra za to nesposobnega, se mora obrniti za ojačenje na lastnega poveljnika ali na kako stražo v dotičnem kraju ali pa na občinskega predstojnika.

§ 94.

Vsaka vojaška (domobranska, črnovojniška) oseba, ki pride na dopust za kratek čas, mora imeti dopustnico (črnovojniško izkaznico), — stalno odpuščeni kakor tudi neaktivni rezervist vojaško prehodnico, neaktivni deželni brambovec pa brambovsko prehodnico.

Vsaki črnovojniški osebi, ki je po zakonu z dne 10. maja 1894. zavezana se zglasiti, — izvzemši bivše častnike in uradnike, — se da črnovojniška prehodnica.

Orožnik mora v izkazu obseženi osebni popis primerjati z imetnikom in se prepričati, če je stalno odpuščeni in neaktivni rezervist ali deželni brambovec glasom uradnega potrdila v vojaški ali brambovski prehodnici svoje bivališče predpisano naznanil, odnosno če je črnovojniški zavezanec spolnil postavno predpisano letno zglasitev in ako ima namembnico, če

je naznanil morebitno spremembo svojega stanovanja v občini, kjer ima svoje bivališče.

§ 95.

Za potovanja si morajo vojaške (domobranske, črnovojniške) osebe moštva preskrbeti predpisane izkazne (legitimacijske) odnosno potne listine; (vojaške, brambovske in črnovojniške prehodnice ne veljajo kot potne listine).

§ 96.

Vojaške (domobranske, črnovojniške) osebe moštva, ki so sumljive bega, svojevoljne odstranitve, ali da se kot stalno odpuščeni in neaktivni rezervisti in deželni brambovci niso odzvali pozivu k aktivnemu službovanju, k orožni vaji ali k izučbi novincev odnosno k izpolnitvi črnovojniške dolžnosti, so izročiti bližnji vojaški oblasti, če je mogoče neposredno, sicer pa potom politične oblasti.

V tem pogledu je smatrati za sumljive:

1. Aktivno službujočega, odnosno k izučbi novincev ali k orožni vaji vpoklicanega vojaka od podčastnika navzdol;

a) če se ga zasači oddaljenega od njegovega krdela ali službenega kraja, ali ob vojnem času izven od poveljnika čet določene mejne črte ali izven najskrajnejše proti sovražniku postavljene straže brez ali s ponarejeno ali zastarano izkaznico;

b) če se odstrani iz svojega rednega stanovišča in ima sicer potni list ali potovnico, a vzame smer, ki jo po določilu potnega lista ali potovnice očitno ni mogoče opravičiti;

c) če skuša brez izkaznice pobegniti v inozemstvo ali če se od tam vrne;

d) če se po izvršeni izpustitvi iz vojnega ujetništva ali če se je od tega ujetništva oprostil sam, po prekoračenju meje, ali če se je iz sovražne oblasti oprostil na tuzemskem ozemlju, po oprostitvi ni zglasil pri kakem vojaškem ali civilnem oblastvu;

e) če se je oddaljil od svojega krdela ali službenega mesta iz vzroka, ki ga ni sam zakrivil in se ni po odstranjenih zadržkih takoj povrnil;

f) če je svojo vojaško obleko odložil tako, da ga ni lahko spoznati kot vojaka in končno

g) če se po pretečenem dopustu ne povrne takoj in ne more dokazati zadržkov, ki so ga ovirali pri tem.

2. Stalno odpuščeni in neaktivni rezervist ali deželni brambovec (deželni strelec), potem črnovojnik:

a) če se mu je dostavilo pozivno povelje ali če se je to postavno razglasilo, se ga po preteku pozivnega roka zasači izven določenega kraja;

b) če je — dasiravno je moral vedeti, da se ga bo poklicalo, s tem, da je brez dovoljenja odpotoval ali da je nenaznanjeno zapustil svoje bivališče ali da se je skrival, preprečil, da se mu poziv ni mogel dostaviti;

c) če po pretečeni pozivni dobi ne more dokazati, da je prejetemu pozivu zadostil, ali da je bil tega oproščen, ali da se je opravičil, ker se pozivu ni odzval;

d) če se hoče kot črnovojniški zavezanec po sklicanju črne vojske podati brez izkazne listine v inozemstvo ali v kak del monarhije, kjer se črna vojska ni sklicala ali vsaj ne v tolikem obsegu, da bi bil dotičnik ondi podvržen enakim dolžnostim.

§ 97.

Orožnik mora ustaviti nabornike in jih po okolnostih izročiti političnemu oblastvu. (§ 26., točka 11. službene inštrukcije.)

Kot naborne begunce ima smatrati razun onih ljudi, ki jih označi službeno oblastvo orožništvu kot take, ali ki so se v občini javno razglasili, tudi one ljudi, glede katerih je po izpovedbi občinskih organov ali drugih verodostojnih oseb dognal, da se nabornemu pozivu niso odzvali ali so se pa še celo skrivali. Tudi je posebno paziti na one, kateri niso niti vsled plačila takse oproščeni, niti jih ni naborna komisija spoznala za vselej nesposobne in so še v kakem pozivnem letniku, in ki so ali brez dovoljenja odpotovali v inozemstvo ali tuzemstvo, ali pa, ki se v slučaju, da so dobili potno dovoljenje, po preteku določene dobe niso povrnil v domovino, ter jih je po okolnostih privedi političnemu oblastvu.

§ 98.

Pri izvrševanju službe v bližini državne meje mora orožništvo postopati s podvojeno pazljivostjo in skrbnostjo posebno glede prehodnih predpisov, da se prepreči vtihotapljenje vagabundov.

Če se pri pohodih na meji zasači tihotapce ali druge prestopnike carinskih predpisov, se jih mora oddati bližnjemu dohodarstvenemu oblastvu. Pri tem je samo po sebi umevno, da dotičnik ni obdolžen kakega hudodelstva ali kakega drugega prestopka zakonov, s katerim bi bilo drugače postopati kakor po carinskih predpisih. V tem slučaju bi ga bilo oddati sodnijskemu ali varnostnemu oblastvu.

§ 99.

Če najde orožnik kakega mrliča, si mora predvsem natančno ogledati bližnjo okolico in krajevne razmere ter si zapisati, kar je pri tem opazil. Dalje je pripomniti, v kaki legi je našel mrliča, in če je bil oblečen, je natančno zaznamovati tudi posamezne kose obleke.

Če je kdo v bližini, se ga mora v kolikor se morebiti proti njemu ne vzbuja kak sum, kolikor mogoče natančno izprašati. Sploh se ne sme ničesar opustiti, kar bi moglo dati oblastvu kako pojasnilo o načinu in vzroku smrti.

Če ni že iz okolščin samih razvidno, da smrti ni povzročilo kako kaznivo dejanje, ampak le slučaj ali samomor, v katerih slučajih naj se o tem samo obvesti službeno oblastvo in skrbi za to, da se mrtveca spravi v svrhu mrliškega ogleda, mora orožnik nemudoma vse potrebno ukreniti, da se sodnijsko oblastvo ali državno pravdnštvo o dogodku obvesti, in skrbeti za začasno straženje mrliča.

Če kako najdeno človeško truplo ni brezdvomno mrtvo, in če kako znamenje količkaj kaže, da je rešitev

še mogoča, na primer pri zmrzlih, utopljenih, zadušenih, zasutih ali vsled eksplozije parnih kotlov ponesrečenih, mora orožnik kar najhitreje za to skrbeti, da pride zdravniška pomoč, med tem časom mora pa uporabljati vse splošno znane reševalne poskuse. Sploh je pri poškodbah in ponesrečenjih, naj že nastanejo vsled slučajja, malomarnosti ali pa naj bodo povzročene tudi namenoma, takoj ukreniti vse potrebno, da pride pomoč, pozvedovati o vzrokih in o dogodku poročati pristojni oblasti.

§ 100.

Če najde orožnik krvave dele orožja ali orodja, krvava oblačila itd., iz katerih more sklepati, da se je izvršilo kako nasilje, jih mora natančno popisati ter v bližnji okolici pozvedovati, ako bi mogel kdo kaj natančnejšega povedati, če in eventualno kdo bi bil sumljiv izvršenega hudodelstva.

Če se more to zgoditi brez škode za poznejše sodne poizvedbe, potem je najdene predmete v nespremenjenem stanju, izvzemši mrliča in dele mrličev izročiti sodnijskim oblastvom, sicer je pa za to skrbeti, da se jih do prihoda sodnijskega odposlanca skrbno straži.

V splošnem je na to gledati, da ostanejo sledovi in znaki kakega hudodelstva do časa, ko si jih oblastvo ogleda, kolikor mogoče neizbrisani.

Najdeno gotovino, dragocenosti in druge predmete, na katerih ni opaziti znakov hudodelstva ali drugih prestopkov zakona, se morajo izročiti oblastvu proti potrdilu prejema. Semkaj spadajo tudi ključi, vitrihi in podobni predmeti.

(Dalje.)

Razmerje županstev do višjih oblastev.

(Kaj je dopis, kaj poročilo itd.)

Stvar, o kateri pišemo v tem članku, je tudi potrebna, da se pojasni županstvu.

Županstva namreč ne razumevajo pojma, kaj so „nadrejena“ in „podrejena“ oblastva, vsled česar tudi ne rabijo vselej v službenem (pismenem) občejanju oblike, ki je primerna službenemu razmerju med njimi in višjimi oblastvi.

„Podrejena oblastva“ se imenujejo vsa ona oblastva, ki imajo nad seboj še kako višje oblastvo; stoje torej nasproti slednjim v razmerju „nižjega“ proti „višjemu“.

Županstva — in o teh je v glavnem govor — so v vsakem oziru nižja oblastva, torej podrejena a) v rečeh lastnega delokroga deželnemu odboru, b) v prenešenem delokrogu pa pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Pomniti pa je, da imajo tudi sodišča, davčna in druga oblastva pravico posluževati se županstev za razne dostavitve in poizvedbe, kakor tudi vojaška

oblastva, — vendar pa županstva tem oblastvom niso neposredno podrejena.

Zaradi tega imenujmo prva oblastva, t. j. c. kr. okrajno glavarstvo in deželni odbor: „predstojna oblastvo“ v razmerju županstev nasproti njima; vsa druga oblastva so pa nasproti županstvu pač: „višja oblastva“, toda ne predstojna. — Izjemo dela tu le davčni urad (davčni referat) c. kr. okrajnega glavarstva, ki izdaja županstvu naloge imenom okrajnega glavarstva, ki mu je torej županstvo z ozirom na to podrejeno.

Kakšno naj bode torej službeno, t. j. pismeno občejanje med županstvi in navedenimi oblastvi?

Gre namreč za obliko pri uradnih rešitvah. — Predvsem ima veljati načelo, da morajo županstva nadrejenim oblastvom poročati. Rabiti morajo torej izraz „poročilo“. Najbolje je, če navedemo tu vzorec, kako naj se glasi rešitev županstva na kak dobljeni ukaz; n. pr.:

Županstvo v Mostah, okraj Kamnik.

Št. 750.

Dne 29. novembra 1913.

Veleslavnemu

deželnemu odboru vojvodine Kranjske

v

Ljubljani.

Izvršuje ukaz z dne . . . (ali pa: Z ozirom na razpis z dne . . .) poročila podpisano županstvo, da so se popravila pri tukajšnji ubožni hiši že izvršila. Svoječasno proračunjeni stroški so se prekoračili za 250 K; dotični proračun je bil predložen veleslavnemu deželnemu odboru s tukajšnjim poročilom z dne . . .

Županstvo prosi, da se prekoračenje naknadno odobri in dovoli, da se porabi v ta namen del temeljne glavnice ubožnega zaklada.

(Pečat.)

J. J.
župan.

Za vsa poročila na predstojna oblastva naj se rabi cela pola, v vsakem poročilu pa naj se navede dan in številka od višjega oblastva dobljenega naročila (ukaza, razpisa, odloka, rzsodbe).

Poročila županstev naj bodo točna, kratka in jedrnata. Opustiti se mora v njih vse, kar ne spada bistveno k stvari sami. Strankarsko razmerje nima pri uradnih poročilih ničesar opraviti!

Opustiti se morajo vsi nedostojni izrazi; iz skušnje namreč vemo, da so nekatera županstva rabila v svojih poročilih na višja oblastva ne le nedostojen način izražanja, ampak celo razžaljiv ton. Znani so nam tudi slučajji, da je n. pr. to in ono županstvo „zahtevalo“ od deželnega odbora, da mu o kaki stvari „poroča“.

To je nedopustno, marveč županstvo mora „prosit“, da ga blagovoli veleslavni deželni odbor obvestiti o tem in onem, ali da blagovoli rešiti dotično zadevo.

Pa bodi dovolj o tem.

V službenem občejanju županstev med seboj rabijo ta izraz: dopis, obvestilo. — Če torej piše eno

županstvo drugemu, ali pa kakemu drugemu oblastvu ali uradu, ki mu ni podrejeno, se zgodi to tako-le: „Z ozirom na takajšnji dopis z dne . . . pripominja (obvešča itd.) podpisano županstvo . . .“ itd.

Taka — na enaki medsebojni stopinji stoječa oblastva (županstva med seboj) se imenujejo v tujem izrazu „koordinirana“, tudi „korespondujoča“ oblastva. No, pa to za županstva ni važno.

Glavna načela povzamemo še enkrat:

1. Županstva (nižja oblastva) morajo višjim (predstojnim) oblastvom poročati (predlagati poročila).

2. Na vse ukaze (odloke, razpise itd.) višjih oblastev morajo županstva rabiti v poročilih obliko, kakor smo jo navedli v predstojećem vzorcu.

3. Nižja oblastva ne morejo od višjih česa zahtevati, ampak jih le prositi.

Glede reševanja uradnih spisov pa dobe županstva navodila v 6. številki „Občinske Uprave“ iz leta 1910.

Plačevanje zamudnih obresti od občinskih posojil.

Št. 18.945.

Okrožnica

županstvom na Kranjskem.

Deželni odbor se je naznanilo in se je tudi sam prepričal v premnogih slučajih, da se neredno vračajo občinska in druga komunalna posojila, oziroma da se neredno in nepravočasno plačujejo anuitete (odplačilni obroki) takih dolgov odnosno amortizacijskih posojil in sicer večkrat še le po opetovanih opominih denarnih zavodov in po zapretilvi s tožbo.

Prí taki zamudnosti je pa treba plačevati vselej tudi zamudne obresti, ki lahko narastejo do prav velike svote.

Da se v bodoče obvarujejo občine take škode, se naroča županstvom dotičnih občin, ki imajo take dolgove, da poskrbe za sredstva za točno in pravočasno plačevanje obrokov v rednem letnem proračunu vselej že v naprej za naslednje leto, ker se morajo plačevati dotični obroki vedno za pol leta naprej.

Ker je po § 55. občinskega reda županova dolžnost gospodariti z občinskim imetjem, se opozarjajo županstva, da bo moral v prihodnje župan sam trpeti zamudne obresti, če ne bo poskrbel za točno plačevanje anuitet.

Ta okrožnica naj se prebere v prihodnji seji občinskega odbora in se prijavi tudi vsem gospodarskim odborom v občini.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1913.

Za deželnega glavarja:

Dr. Ivan Zajc.

Iz XXXV. seje dež. odbora kranjskega dne 8. novembra 1913.

Osebne zadeve.

Deželnim koncipistom se imenujeta dež. zadružni asistent dr. Josip Podobnik in dež. konceptni praktikant dr. Fran Logar.

Občinske zadeve.

Uvede se splošna revizija mestnega gospodarstva ljubljanskega.

Cestne zadeve.

1. Za tlakovanje deželne ceste skozi mesto Kočevje se dovoli 50% deželni prispevek od cele proračunane svote.

2. Zoper volitev v neki cestni odbor je bila vložena pritožba od nekega občinskega odbornika, češ da ni bil vabljen k volitvi. — Poizvedbe so dognale, da pritožnika ni bilo tedaj doma, ko se mu je vabilo dostavilo, zato je njegov sosed sprejel vabilo, potrdil prejem in vabilo izročil pritožnikovi ženi.

Deželni odbor je predlagal c. kr. deželni vladi na tozadevno vprašanje, da se pritožba zavrne in volitev odobri iz principijelnih razlogov. Ako bi se namreč pritožbi ugodilo, bi vsak občinski odbornik lahko oviral volitve s tem, da bi se odstranil od doma in tako sploh volitve onemogočil. Nadaljni razlog je bil tudi ta, ker pritožnik na dan volitve ni bil doma, torej bi se skoro gotovo volitve ne bil udeležil, če bi bil tudi vabilo pravočasno prejel.

Vodna preskrba.

1. Zgradba vodovoda za Rovte se odda I. kranjski podjetniški družbi.

2. Za zgradbo kapnic po Beli Krajini se dovoli še en vagon brezplačnega cementa.

Živinoreja.

Koncem meseca priredi deželni odbor premovanje goveje živine v Radečah in se v ta namen dovoli 500 K iz državnega fonda, 500 K pa iz dež. zaklada.

Deželne elektrarne.

Na znanje se vzame rzsodba c. kr. poljedelskega ministrstva o podelitvi koncesije za zgradbo elektrarne na Završnici.

Gasilstvo.

1. Izda se reverz, ki ga mora podpisati vsako gasilno društvo, ki dobi deželno podporo. Reverz zahteva dopustitev kontrole po županstvih in po deželnem odboru itd.

2. Deželno vlado se naprosi, da razpusti vsa ona gasilna društva, ki se upirajo sodelovanju pri požarih, ki nastanejo v sosednjih vaseh. Županstvom se pa naroči, da od vzamejo takim gasilnim društvom požarno policijo.

3. Dovolijo se podpore sledečim gasilnim društvom: Vrhpolje 33% k proračunanim izdatkom; Št. Rupert 400 kron, Sv. Gregor 400 kron, Šmartno v Tuhinju 300 kron.

Razno.

1. Vloži se protest proti imenovanju državnega poslanca dr. Pitacco za predsednika deželne urada občega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu, ker je preveč podvržen političnim uplivom in ker ne varuje v zadostni meri kranjske dežele.

2. Za preslikanje zgodovinsko važne cerkvice na Muljavi se dovoli 400 K deželne podpore.

3. Za poskušnjo se nasadi na 10 arov veliki njivi na posestvu kmetijske šole na Grmu sladkorna pesa. Gojenci se bodo praktično in teoretično poučevali o nasajanju in gojenju te pese.

4. Deželni odbor bo za poskušnjo brezplačno oddajal na tozadevne prošnje županstvu in posameznim kmetovalcem neko kemično sredstvo za pokončevanje vran, ki so se v zadnjih letih zopet zelo razmnožile in ki delajo veliko škodo pri poljedelstvu.

Vprašanja in odgovori.

154. Splošno vprašanje.

Kdo zgubi volilno pravico za deželni zbor vsled obsodbe kazenskim potom?

Odgovor:

Pripetilo se je že, da je volilna komisija zavrnila volilca, ko je hotel oddati glasovnico in je bil v istini vpisan v volilni imenik, — češ da nima pravice voliti, ker je bil po sodnji obsojen. — Opozarjamo, da to že samo na sebi ni pravilno, ker dotični ni bil izreklamiran; kajti vpisan je v pravomočnem volilnem imeniku kot upravičeni volilec, vsled česar je tudi upravičen voliti.

Drug slučaj.

Nekdo je bil obsojen po zakonu z dne 26. januarja 1907 drž. zak. št. 18 v varstvo volilne svobode zaradi pregreška, storjenega povodn volitve v občinski odbor. — Ali ima potem volilno pravico za deželni zbor, odnosno ali sme volilna komisija zavrniti njegov glas?

Na to vprašanje odgovarjamo: Ne glede na to, da je dotični vpisan v volilnem imeniku in voli že vsled tega, ker je volilni imenik pravomočen, — ima tudi sicer pravico voliti v deželni zbor.

V tem oziru določa § 14. gori navedenega zakona povsem jasno in izrečno, da izgubi volilno pravico za vse v tem paragrafu določene korporacije in zastope le oni, ki je bil obsojen zaradi kakega pregreška ob volitvah za poslansko zbornico državnega zbora ali za deželne zbore. — Občinskih in drugih zastopov zakon tu ne omenja.

Iz tega sledi, da ima pravico voliti v deželni zbor tudi oni, ki je bil obsojen radi kakega pregreška, storjenega povodom volitev v občinski odbor.

Volilna komisija torej takega volilnega upravičenca ne sme izključiti od glasovanja.

155. Županstvo C.

Vprašanje (ur. na d. o.):

V zadnjem zasedanju je storil deželni zbor sklep, po katerem bi ne bilo več treba nalagati v hranilnico denarnih kazni in glob čez 40 K ter ubožnih odstotkov. Zato prosimo naslednjega pojasnila. — Pri nas se je v prejšnji dobi porabilo za podporo revežev 1643 K

takega denarja, ki bi se bil moral praviloma naložiti za ubožni zaklad. Ta denar bi se moral sedaj naknadno naložiti v 3 letnih obrokih. Z ozirom na velike stroške bi bilo velekoristno za občino, če bi na podlagi omenjenega deželnozborskega sklepa ne bilo treba naložiti zneska 1643 K. Najboljše bi bilo, da se naložitev popolnoma opusti, — če bi pa to ne bilo mogoče, naj bi se vsaj dovolila za poznejši čas.

Prosimo torej pojasnila v tej zadevi: Kaj je storiti?

Odgovor (ur. pojasnilo d. o.):

Po določbah § 33. ubožne postave z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17, je bilo z ozirom na § 31. te postave zakonito določeno, da se morajo plodonosno nalagati vsi ubožni odstotki. To postavno določilo je še danes v veljavi, ker sklep deželnega zbora, da se navedeni paragraf (33.) razveljavi, še ni dobil Najvišjega potrjenja, a tudi po potrditvi ne bo veljal za prejšnje čase.

Ker bi bil moral biti vsak ubožni odstotek naložen takoj po prejemu, se mora vstrajati pri zahtevi, da se dotična svota naloži naknadno, ker se vsekakor morajo izvrševati veljavne postave.

Pač pa bi bil deželni odbor pripravljen, upoštevati razloge za olajšavo pri nalaganju, če ga v to naprosi občinski odbor.

156. Gosp. J. Č. v Q.

Vprašanje:

V „Občinski Upravi“ berem, da se ne sme za živino-ogledniško takso zaračunati več nego 16 vin., za živinski potni list pa samo 4 vin. Pri nas se zaračuni za tiskovine 10 v., za ogledovanje in potni list pa po 30 vin.

Vsled tega vprašam: Ali je to postavno ali ne, in koliko se sme zaračunati za ogledni — in koliko za potni list? — Ogled živine in potne liste izvršuje tu kovač, ki je bil na podkovski šoli. Ta pravi, da ima pravico zaračunati za potni in živino-ogledni list še več, ako več časa zamudi. — Pripomnim, da mu je občinski odbor pri tem precej naklonjen.

Odgovor:

Po taksni postavi iz leta 1868, ki je sedaj še v veljavi, se sme pobirati za zvedensko ogledovanje vsake živali, predno se izda za njo živinski potni list, največ 16 v. kot občinska taksa — pod pogojem seveda, da je v občini postavno uvedena. Za tiskovino se sme pobirati le po 4 vinarje, tako da znaša vse skup 20 v. Nikdo nima torej pravice več zahtevati in tudi nobeden ni obvezan več plačati.

Če pa ta občinska taksa ni uvedena v postavni obliki, to se pravi, če je ni sklenil občinski odbor, če ni bila postavno razglašena, in če je ni potrdil deželni odbor, potem tudi pobiranje te pristojbine ni mogoče.

Občinski odbor ni v stanju kaj drugega odrediti, torej tudi ne komu dovoliti, da pobira preko postavne meje kako pristojbino, ki mu ne gre.

Izdajanje živinskih potnih listov pa se mora itak vršiti brezplačno, ker opravlja občina ta posel v prenešenem delokrogu.

157. Županstvo Kotredež.

Vprašanje:

1. Ali se mora iz občinske blagajne plačati osebam, ki pomagajo orožnikom pri zasledovanju ciganov?

2. Ali se mora iz občinske blagajne plačati konjederca, ki je pokopal ustreljenega psa, dasiravno se ve, kdo ga je ustrelil?

Odgovor:

K 1. Lokalna policija spada po § 28. obč. reda v lasten delokrog občine in zadenejo dotični stroški občinsko blagajno. Ker je v izvrševanju te policije občina zlasti tudi dolžna skrbeti za osebno varnost in varnost lastnine, ima dolžnost pomagati sodelovati pri zasledovanju sumljivih oseb. Orožništvo ima po svoji službeni instrukciji nalog obračati se za to pomoč na županstva. Dotične stroške mora torej pokrivati občinska blagajna.

K 2. Iz konjederskega reda za Kranjsko, ki smo ga priobčili v 9. številki „Občinske Uprave“ l. 1910., je razvidno, da se dajo stroški za konjača v posameznih slučajih izterjati bodisi od lastnika pokončane živali ali pa tudi sicer od krivega. Vprašanje je torej, če je občina dolžna trpeti dotične stroške. Če je bil pes morda stekel ali tudi kot tak sumljiv, je nedvomno država dolžna nositi stroške. Naš nasvet je, da naj se občina proti plačilni zahtevi pritoži na politično oblastvo, ki bo potem odločilo, koga naj zadenejo dotični stroški.

158. Gospod F. D. v K.

Vprašanje:

S tukajšnje postaje drži pešpot (steza) v vas. Ta steza je stara, odkar teče železnica, torej čez 60 let. Ker je precej strma, so bile napravljene stopnice iz železniških pragov („švelerjev“). Steza je dolga kakih 25 metrov in drži $\frac{1}{3}$ po svetu železnice, $\frac{2}{3}$ pa po zemljišču nekega zasebnika. Ljudje so hodili po njej vedno nemoteno na postajo in z nje.

Sedaj je zahteval inženir južne železnice od občine, da naj ta z reverzom prizna, da je dotična pot železnična last in da jo sme železnica rabiti, kadar hoče, ali pa naj store to bližnji 4 sosedje. — Odpisali so, da tega ne store. — Na to je pisal inženir M. K. (gori omenjenemu posestniku), da naj v 14 dneh podere stopnice, drugače stori to železniška uprava na njegove stroške.

Ali ima železnica pravico zabraniti to pot? — Kam se je obrniti, ako bo dal inženir res stopnice podreti in pot rabiti?

Odgovor:

Zadeva je pred vsem premalo pojasnjena, da bi mi mogli dati kaka točna navodila.

Ako je smatrati dotično stezo za javno pešpot, bo stvar občinskega odbora pečati se z zadevo. Ta bo imel po § 35. novega cestnega zakona sklepati o značaju steze in županstvo bo moralo storiti potrebne odredbe v varstvo te pešpoti, če bo proglašena za javno. Po čegavem svetu vodi ta pešpot je brez pomena, ker gre javna pot lahko tudi po zasebnem svetu.

Kako bi se ta zadeva razpletla bodisi med občino in železnico, bodisi med železnico in navedenim posestnikom, ne moremo kalkulirati v naprej, ker nam predvsem ni znano stališče, koje hoče zavzeti železnica in pa pravni naslov, na katerega se hoče opirati. Najbrže pa bo treba marsikako vprašanje rešiti pred rednim sodiščem, če se stvar ne poravna; dokler bo spor omejen samo na železnico in onega posestnika, spada sploh cela zadeva samo pred sodišče.

159. Županstvo P.

Vprašanje:

V tukajšnji občini imajo ljudje na reji mnogo tujih otrok, ne da bi jih naznanili pri županstvu. Otroci so navadno nezakonski, in nekatere brezvestne matere zapuste svoje otroke ter zginejo brez sledu. Mnogo je potem sitnosti in truda, predno se dožene pravo

domovinstvo teh otrok. Zato je ukazal župan oklicati, da mora vsak hišni gospodar, ki bi imel na reji tujega otroka, prinesiti k županstvu domovinski list svojega rejenca. Ker pa vemo že naprej, da bodo nekateri neubogljivci nagajali in ne bodo prinesli domovnic, prosimo poduka: Kaj naj ukrene županstvo nasproti takim neubogljivcem?

V oklicu se je zažugalo, da bodo kaznovani. — Kako naj se to stori?

Odgovor:

Z ozirom na ukaz županstva, da se morajo zglaševati tudi otroci, se županstvo opozarja na določbe naredbe ministrstva notranjih zadev in najvišjega policijskega oblastva z dne 15. februarja 1857 drž. zak. št. 33, ki ureja policijsko zglaševanje za gostilničarje in druge oddajalce stanovanj. Med slednje se lahko prištevajo tudi one osebe, ki jemljejo v rejo otroke. — Od njih se vsled tega lahko zahteva, da morajo zglaševati otroke kot tujce; pri tej priliki se jim lahko naroči, da se izkažejo tudi glede domovinstva dotičnih otrok. Pripomnimo pa, da ne poznamo nikake postavne določbe, po kateri bi se moglo koga pod kaznijo prisiliti, da predloži domovinski list.

Županstvo (odnosno obč. kazenski senat) nima pravice kaznovati neubogljivcev, ampak jih more le naznaniti c. kr. okrajnemu glavarstvu, ki je kompetentno glede kaznovanja po določbah ministrske naredbe z dne 2. aprila 1858, drž. zak. št. 51.

160. „Ugodnosti definitivnega nameščenja“.

Vprašanje:

Podpisani sem bil sprejet vsled sejnega sklepa občinskega odbora v definitivno službo kot občinski tajnik. — Prosim pojasnila, če imam na podlagi tega pravico zahtevati, da se mi izplačuje mesečna plača v naprej, kakor je to vpeljano skoraj povsod — pri državnih in zasebnih uradih, da se izplačuje v naprej plača uslužbencem z dnevom, ko je kdo definitivno nastavljen.

Odgovor:

Za uradnike in uslužbence v vseh nedržavnih službah ne obstoji posebno postavno ali administrativno, splošno veljavno določilo glede izplačevanja mesečnih plač v naprej. — V vsakem slučaju je treba torej posebnih določil bodisi v pogodbi, dekretu, dogovoru, sklepu (n. pr. občinskega odbora), kjer naj se ustanovi način izplačevanja plač. — Povsod je navadno, da se izplačujejo plače v mesečnih obrokih v naprej vsem uslužbencem raznih nedržavnih uradov z značajem definitivnosti tako, kakor državnim, za koje je to določeno v naredbi skupnega ministrstva z dne 15. maja 1873, drž. zak. št. 75. — Drugi uradi imajo službene pragmatike, ki vsebujejo natančna določila glede plač.

V Vašem slučaju bi bilo torej treba, da občinski odbor izreče, da se Vam izplačuje mesečna plača v naprej. Ako imate službeno pragmatiko, spada to določilo vanjo. — Lahko se v svoji prošnji sklicujete na splošno navado ponaprejšnjega izplačevanja in pa na gori navedeno določbo glede državnih uslužbencev.

161. Občinski odbor Boh. Bistrica.

Vprašanje:

Naša občina ima vsako leto približno 600 kron stroškov za prenočevanja vojakov. Občinski odborniki bi radi vedeli, kako pride občina do teh vsakoletnih stroškov, in po kateri postavi? Ogromna večina občin ne pozna nikakih izdatkov v ta namen, nekatere so le malokdaj prizadete, naša pa redno vsako leto. — Ali je župan dolžan prideliti častnike raznim hotelom

ter ondi za nje drago plačevati stanovanje, ali so tudi navadne hiše dosti dobre?

Odgovor:

Določbe glede stroškov za prenočevanje vojakov n. pr. ob vojaških vajah so obsežene v posebnem državnem zakonu o vojaških nastanitvah (Militär-Einquartierungsgesetz) z dne 11. junija 1879, drž. zak. št. 93, ki je bil bistveno spremenjen z novelo z dne 25. junija 1895, drž. zak. št. 100. — Za nastanitve vojakov je po določbah teh postav dolžna skrbeti občina v svojem okrožju, če dobi poziv v postavni obliki. Za to pa dobi občina v postavi določena plačila od vojaške uprave.

Upravno sodišče se je že večkrat postavilo v svojih razsodbah na stališče, da zadene dolžnost preskrbeti stanovanja — občino, in ne hišnih posestnikov. — Stvar občine je potem, na kak način naj izpolni to svojo obveznost. V okviru navedene postave lahko zahteva od hišnih posestnikov naturalna stanovanja — morda na ta način, da sklene z njimi posebne pogodbe za vsak slučaj nastanitve, in da jim za to doplača iz občinske blagajne, kolikor bi stroški znašali več, nego po veljavnih, v zakonu določenih pristojbinah plača vojaška uprava. — Ta odškodnina seveda ni nikdar toliko, da bi bili z njo kriti stroški nastanitve; od tod pride, da morajo one občine, kjer se vrše vojaške vaje, ali kjer je mnogo vojaških transportov, plačevati včasih res znatne vsote. Ampak temu se ne dá odpomoči. — Pač pa naj občina pazi, da dobi natančno izplačano za vsako vojaško osebo in za konja tisto pristojbino, ki ji gre po postavi, — ker se kaj rado zgodi, da tisti denar kam — zgine.

Na deželi znaša pristojbina, ki jo plača vojaški erar za prenočišče častnika, — 52 vinarjev. Ostalo doplača občina. — Nikjer pa ni rečeno, da mora biti častniku odkazano stanovanje v hotelu, ampak ima občina pravico, preskrbeti častnikom stanovanja tudi drugje, v zasebnih hišah. — Opozarjamo, da se občina upravičeno lahko upre plačilu vseh onih stanovanj, ki bi jih morda najeli častniki sami v hotelih, ker določa zakon ravno to, da je dolžnost občine preskrbeti stanovanja, torej je tudi dolžnost vojaštva poslužiti se le odkazanih, — ne pa samolastno najetih stanovanj. — Kdor najame sam drago stanovanje v hotelu, naj je tudi sam plača.

162. Županstvo St. V.

Vprašanje:

Prosimo pojasnila, kako bi se ustavila razvada, igrati in popivati v gostilnah med službo božjo. Posebno v gostilnah ob državni cesti se „balina“, da se ljudje spodtikajo nad tem. Take naredbe baje ni, da bi se dalo to prepovedati? Morda bi se lahko uporabljal § 28. obč. reda, ker so taka dejanja pohujšanje za mladino, ki se odvrača od službe božje. — Menimo seveda samo domače ljudi, ki se potikajo po gostilnah med cerkvenim opravilom; tujci in popotniki bi bili izvzeti. Morda bi se dalo igranje in popivanje ustaviti vsaj med dopoldansko službo božjo?

Odgovor:

Po našem mnenju bi bilo v tem slučaju najbolje, če bi se gostilničarji dogovorili med seboj, da med glavnim cerkvenim opravilom zapro svoje gostilne. Znani so nam premnogi kraji po deželi — celo ondi, kamor zahajajo izletniki, da se to v resnici vrši.

Županstvo bi moglo na podlagi § 28. obč. reda v izvrševanju krajevne (npravstvene) policije le tedaj po-

seči vmes, če bi se dajalo javno pohujšanje z ne-nravnim obnašanjem.

Kar se tiče mladine — pa menimo, da bi bilo dosti žalostno spričevalo za stariše in vzgojitelje, če bi ne mogli zabraniti ji, da se potika po gostilnah.

Ako bi se pa od ljudi, ki bi morda razgrajali okrog, ali se celo pretepali, motilo cerkveno opravilo, potem je dovolj sredstev v kazenskem zakonu, da se vse to prepreči. V tem slučaju naj stori županstvo svojo dolžnost in v vsakem slučaju ovadi krivce.

Vestnik „Rafaelove družbe“.

Deželni odbor in občine na delu za omejitev izseljevanja in za varstvo izseljencev.

Št. 20.172.

Okrožnica

županstvom na Kranjskem.

Ker izseljevanje našega ljudstva v Ameriko še vedno ne poneha, ampak celo narašča, pozivlje deželni odbor še enkrat vsa županstva, da v zmislu tuuradnih okrožnic z dne 18. aprila 1913, št. 7112, in z dne 19. junija 1913, št. 7112 ad, opozarjajo vse one, ki nameravajo oditi v Ameriko, kolike važnosti je zanje, da se zglasijo pri „Rafaelovi družbi“ za varstvo izseljencev.

Največje koristi za vsakega poedinca je, da se gotovo zglaši pri imenovani družbi, predno se poda na pot in še predno kupi vozni list.

Da se dobrohotni in človekoljubni namen, ki ga ima delovanje „Rafaelove družbe“, v čim največji meri doseže, se naroča županstvom, naj obe omenjeni okrožnici vsako leto najmanj po dvakrat na običajni način (pred cerkvijo in na občinski deski) javno razglase s pristavkom, da naj ne opusti zglastve pri „Rafaelovi družbi“ nikdo, ki namerava potovati v Ameriko.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1913.

Za deželnega glavarja:

Lampe.

Gospodarske vesti.

Sleparije z umetnimi gnojili, močnimi krmili in gospodarskimi stroji. Nekatere slaboglasne tvrdke so preko cele Avstrije razposlale cele čete agentov, ki ponujajo umetna gnojila, močna krmila, poljedelske stroje itd. Iz kupčij s temi agenti nastanejo navadno zamotane tožbe, ker je bilo blago skoro vselej slabo. Tako se n. pr. namesto Thomasove žlindre dobi moka iz zmletega kamena, ki seveda nima nobene gnojilne vrednosti. Superfosfat je pomešan s pepelom, peskom, kameneno moko itd., namesto naročenega 16 do 17 odstotnega superfosfata se dobi 10 do 12 odstotnega. Enaka sleparstva se gode z močnimi krmili, ki so pomešana z ničvrednimi odpadki, ali pa naravnost škod-

ljivimi tvarinami. Ti agentje so mnogokrat celo tako predrzni, da se sklicujejo na kako javno oblast ali društvo, češ, da jih pošilja deželni odbor, kmetijska družba itd. S to stvarjo se je v svoji zadnji seji pečal nižjeavstrijski deželni odbor in soglasno sprejel predlog grofa Thurna-Valsassina, da se objavi svarilo proti tem sleparskim agentom. Tudi našim gospodarjem bodi ponovno priporočano, da umetna gnojila, močna krmila, stroje in druge potrebščine naročajo le preko naših gospodarskih organizacij.

Cerkvena glasba.

Deset adventnih pesmi za mešan zbor; zložil Ant. Grum, organist pri sv. Jakobu v Ljubljani. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Part. K 140, glasovi a K — 20.

Nobenih drugih napevov ni cerkvenim zborom tako manjkalo, kakor ravno adventnih. Poleg Angelikovih in kar jih je v prvem delu Foersterjeve Cecilije, nismo imeli drugih. Besedilo napevov je deloma staro, deloma novo; tisk prav lep in razločen. Z ozirom na potrebo teh, za naše razmere zelo primernih in ljubkih napevov, kakor tudi na izvenredno nizko ceno, jih kar najtopleje priporočamo.

Raznoterosti.

Avstrijska in nemška vojaška moč. V Nemčiji je sprejel državni zbor novo vojaško postavbo. Po tem zakonu bo imela Nemčija sledeče število vojakov: v miru 770.000 vojakov, v vojni 6.000.000. Po številu prebivalstva bi morala imeti Avstrija, ako bi hotela iti roko v roki z Nemčijo, v miru 650.000 služečih vojakov, v vojski pa 5.000.000 bojevnikov. V resnici nosi sedaj v miru vojaško suknjo 350.000 vojakov, v vojski pa bi prišli v poštev 3.000.000. Italija, tretja zaveznica, ima v mirovnem stanju 280.000, v vojski bi jih spravila skupaj dva in pol milijona. Nemčija gleda baje svoji zaveznici zaradi njujine vojaške nejakosti postrani in pravijo, da bo zahtevala, da se tudi v Italiji in Avstriji število vojakov zviša.

Iščem službo kot občinski tajnik ali slično službo.

Imam srednješolsko izobrazbo in večletno prakso kot obč. tajnik ter sem **v vseh panogah obč. uprave** popolnoma samostojen delavec z obsežno pravno naobrazbo. Vešč sem **slovenskega, srbo-hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika** v govoru in pisavi, kakor tudi slovenske in nemške stenografije in strojepisja. Službo bi mogel nastopiti 1. januarja 1914 in prosim ponudbe na upravo tega lista pod „Treznost 28“.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu — vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

$4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom, v

$4\frac{1}{2}\%$

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

$4\frac{1}{2}\%$.

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne.